

ZSILLE GÁBOR

Termés, bőség, lombfakasztás

Soha, egyetlenegyszer sem találkoztam Weöres Sándorral – ez bizony nem a legbiztosabb kezdet egy személyes hangú vallomáshoz... Mentségemre szól, hogy irodalmi ügyekben nem is nagyon találkozhattunk volna, hiszen még a tizenhetedik életévemet sem töltöttem be, amikor meghalt. Legfeljebb gyerkőc minőségemben somfordálhattam volna oda hozzá valamilyen közszereplése során, például egy művelődési ház színpada előtt autogramot kérve a költő bácsitól. Utólag mérlegelve a dolgokat, alighanem jobb is, hogy fiúcskaként nem kerültem a szeme elé, hiszen irodalomtörténeti tény, hogy a *Bóbita* versgyűjtemény zseniális szerzője a hétköznapi életben egyáltalán nem kedvelte a gyerekeket: kimondottan idegesítette őt a zsvajjuk, a szüntelen kérdezősködésük. Feltehetően én is csak bosszantottam volna a mestert.

Így aztán az első, a merev nyomtatott betűknél közvetlenebb találkozásunkra csak hét évvel az ő halála után kerülhetett sor. A pécsi papnevelő intézet ötödéves növendéke voltam, verseim éppen akkortájt kezdtek megjelenni folyóiratokban. Negyvenes éveit taposó lelki előljárónk (ékes szóval spirituálisunk) egy ebédői beszélgetés során azzal a kijelentéssel lepott meg, hogy ő 1969 nyarán egy asztalnál üldögélt Weöres Sándorral. A nagy eset úgy történt, hogy kecskeméti piarista diákként néhány társával Balatonfenyvesen kirándult, amikor a velük tartó szerzetes tanáruk fölvetette: ha már ott járnak, ugorjanak be Weöresék közeli nyaralójába. Úgy is lett. A fiúk kellőképpen megszeppenve hallgattak az ódon asztal körül, Károlyi Amy gyakorlottan felszolgált, halkan zörögtek a csészék. Az asztalfőn pedig ott ült Sándor, és a délutánba simulva, halk szóval megvallotta hitét: „Számomra már csak egy ember létezik: Jézus. A Jézussal való egység-azonosság a leglényegesebb, szívemben Jézustól megérintetten élni. Ez átforgalmazott élet, s így megújított lehetek minden egyes nap. Mert Jézus nem megy el, hanem azt mondja, hogy az a lényeg, hogy itt van. A Jézustól való megérintettség a lényegem.” Minderről magnófelvétel is készült, de ki tudja, annyi esztendő elteltével hol kallódik a szalag. A szöveg mégsem veszett el: a később papi pályára lépett diák gondosan följegyezte – két és fél évtized

elteltével pedig megosztotta velem. (Én pedig most, újabb húsz évvel később még tovább adom.)

A következő „Weöres-élményre” újabb négy évet kellett várnom. Krakkó varázslatos főterének egyik sörteraszán, korsóval a kezemben éppen a naplementét bámultam, amikor megmagyarázhatatlanul belém villant: felugrom a Nobel-díjas költőhöz, Czesław Miłoszhoz, és bemutatkozom neki. Ekkora vérlázító pimaszságot! Huszonnyolc éves, névtelen tacskóként, bármiféle előzetes egyeztetés nélkül, vadidegenként beállítani egy nyolcvankilenc éves, világhírű nagysághoz... A vicc az, hogy Krakkóban ezt gond nélkül megtehettem, és egyáltalán: három hónapja a városban élve, külföldi létemre is pontosan tudtam, melyik utca melyik épületébe kell becsengetnem. Elég az hozzá, hogy alig félóra elteltével a Nobel-díjas mester dolgozószobájában ültem, egy süppedős kanapén, és angolul társalogtunk. Amikor megtudta, hogy magyar vagyok, felragyogott a tekintete:

– Maguknak csodálatos költőik vannak! Szandor Woresz! Nagyszerű költő! Emlékszem, lefordítottam egy versét! Várjon!

Egy-két perc keresgélés után eléem rakott egy vonzó külsejű könyvet, életműsorozatának frissen megjelent darabját, *Szemelvények hasznos kötetekből* címmel. E háromszáz oldalas, idős fejjel készített antológiában Miłosz a számára legkedvesebb költők legfontosabbnak vélt verseit gyűjti egybe – a nem lengyel poétákat ő maga fordította lengyelre. A 209. oldalon csakugyan Weöres egyik verse szerepel, *Eső* címmel. (Magyar eredetijét az *Ének a határtalanról* című, 1980-ban kiadott Weöres-kötetben találjuk.) A költemény fölé Miłosz rövid kommentárt írt: „Sajnos nem beszélek magyarul, ezért Weöres Sándor versét egy angol változat alapján fordítottam le. Ennek következtében ez a lengyel megoldás bizonyára jócskán eltér az eredetitől. Mindazonáltal visszaadja az eső jelképes tulajdonságait, hiszen az eső egyszerre víz, bőség, lombfakasztó és zöldítő, növekedést és termést hozó. Weöresnél az esővé változás vágya egyet jelent azzal, hogy szeretne az isteni kegyelem módjára beáramlani az emberek életébe. Ugyanis az eső a mindig odafentről hulló kegyelem jelképe is, a nemes és nagylelkű égi ajándéké.”

Azon a kegyelemteljes estén Weöres Sándor ott volt mellettem Krakkóban, és büszke voltam rá, hogy egy nyelvet beszélhetek vele.